

Vzpomínka na rok 1968

Marie Prošková

Dne 21. srpna roku 2008 celý národ vzpomínal na vpád sovětských a spojeneckých armád do naší republiky. Při sledování televizních pořadů s touto tematikou jsme my, pamětníci, prožívali znovu mrazení v zádech. Vrátily se vzpomínky.

V pět hodin ráno jsem připravovala manželovi snídani, šel na ranní směnu. Tehdy ještě nestálo před okny panelákové sídliště. Viděli jsme, jak se nad obzorem vynořovala těžká bombardovací letadla. Letěla nízko, s hukotem jeden za druhým, od Brna na Bratislavu. Šla z toho hrůza...

Rádio hlásilo okupaci sovětskými vojsky, která překročila hranice Československa a postupovala do vnitrozemí. Ti, kdo zažili válku, rozhodně nebyli klidní.

Kolem deváté hodiny začaly rachotit tanky po nové hlavní silnici. Byla dána do provozu na jaře téhož roku. Zažívala první zatěžkávací test.

Všichni jsme byli vyjeveni, nevěděli jsme, co se vlastně děje. Šikovní hoši přemontovávali směrovky, všechny byly směr Moskva. Zmateným tankistům dávali najevo, ať jedou zpět.

Děti byly mezi prvními diváky na křižovatce u hlavní silnice. Lidé se na tankisty zlobili, jedna paní na tanky s vojáky házela kameny a nadávala. Když můj 11letý syn přiběhl domů a vyprávěl, co se stalo, sevřelo se mi strachy srdce. Bála jsem se o dcery. Syna jsem již ven nepustila. Děvčata přivedl domů manžel, vracel se z podniku. Ten den se nepracovalo. Naštěstí, co kdyby začali do lidí střílet.

V Bořeticích, kde bydleli rodiče, se také přehnala kolona tanků. Jeden tank měl poruchu, a tak zastavil zbytek kolony. Otec uměl velmi dobře rusky, tak se jich ptal, cože tady chtějí. Byli takoví mladíci, snad ani ne 20letí. Tatínek jim řekl: „Jedte domů, chlapci, vaše maminky na vás čekají. U nás je mír.“

Přišli nás prý osvobozovat od nepřátel, kteří nás napadli ze západu. Po rozmluvě s otcem jim bylo do pláče, začali mít také strach. Byli hladoví, jejich kuchyně byla daleko, protože zabloudili. Poprosili o jídlo a pití. Říkali, že přesně s půlnocí vyráželi, před odjezdem dostal každý vypít půl litru vodky na ex, od té doby nejedli.

U pekaře koupil otec bochník chleba a přinesl vodu. Kluci děkovali a plakali dojetím.

Po srpnu jsme naivně doufali, že se situace alespoň trochu změní k lepšímu. Ale dopadlo to obráceně...

V září vyzýval rozhlas i televize občany, aby sázeli lípy k 50. výročí vzniku Československé republiky.

Před základní devítiletou školou Nádražní vysadili žáci 20. října 1968 s velkou slávou lípu, symbol naší státnosti. Netěšili se z ní dlouho. Někomu velmi vadila, za pár dní jsem ji viděla vytrženou, pohozenou a suchou v místě, kde dnes roste topol.

Poradila jsem se s předsedou SBD, zda můžeme také u našeho domu zasadit lípu. Svolil za podmínky, že nesmí překážet chodu domu. Měla jsem již jeden stromek zamluvený. Proдали mi nejhezčí velkolistou lípu a s děvčaty z domu jsme se domluvily, že ji společně zasadíme. Vybraly jsme místo za domem u Pittnerovy uličky.

Přesně 28. října 1968 jsem lípu zasadila sama. Děvčata mě v tom nechala samotnou, snad ze strachu? Zasadila jsem ji tak, jak mě učil sázet stromky můj otec, sadař. Roste dosud.

Již nemáme Československou republiku, ale 28. říjen 1918 je a bude dnem naší státnosti. Zamrzí mě jen, že z médií slyším pouze: Česko nebo Čechy. Na Moravu a Slezsko se zapomíná. Už nejsme Česká republika?

Lípa je národním stromem. Ta naše, památeční, roste a je krásná... Jen bychom se k ní měli chovat ohleduplněji a svojí „péčí“ jí neubližovat.

Stromy jsou mnohdy moudřejší než lidé, a tak se často dokáží srovnat i s nevlídným osudem a zachovat si svou korunu.